

GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG CÔNG AN NHÂN DÂN TRONG ĐIỀU KIỆN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG HIỆN NAY

NGUYỄN QUỐC HUY*

Ngày nhận bài: 10/11/2016; ngày sửa chữa: 15/11/2016; ngày duyệt đăng: 16/11/2016.

Abstract: Market economy has impacted positively and adversely on not only economy but also lifestyle and morality. Therefore, ethics education is an important task, especially for the public security - the sector trains soldiers on a fierce battle to defend national security. In the article, author briefs situation of ethics education at people's police universities and proposes solutions to improve quality of moral education under Ho Chi Minh thought in the context of market economy.

Keywords: Moral education, ethics education, Ho Chi Minh thought, market economy, security, people's police.

1. Đặt vấn đề

Có thể khẳng định, chưa lúc nào việc nghiên cứu về tư tưởng đạo đức lại có ý nghĩa trọng đại và cấp thiết như ngày nay. Vì sao đạo đức đang có chiều hướng sa sút trong xã hội? Làm thế nào để khắc phục tình trạng nói trên, khẳng định những giá trị đạo đức của dân tộc và nhân loại, không ngừng nâng cao phẩm giá của con người trước mọi thử thách, đặc biệt là đối với người chiến sĩ công an nhân dân trong tương lai? Chúng ta có thể tìm được những lời giải đáp vô cùng quý báu từ trong di sản phong phú và tấm gương của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Trong suốt cuộc đời mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi trọng việc giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ, chiến sĩ, xem đó là nhiệm vụ hàng đầu, là yếu tố quyết định cho thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Đối với lực lượng công an, Người đặc biệt quan tâm qua những bài nói, bài viết và những lời chỉ bảo ân cần, bình dị nhưng mang tính khoa học và triết lý sâu sắc mà cụ thể là *6 điều dạy về tư cách người công an cách mạng*. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, trách nhiệm của công an rất lớn và nặng nề nhưng vô cùng vẻ vang. Nhiệm vụ đó luôn đòi hỏi mỗi cán bộ, chiến sĩ phải có phẩm chất đạo đức, kiên định, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ.

Trong bài viết này, tác giả tập trung nghiên cứu, phân tích, đánh giá, so sánh và đưa ra một số phương hướng nhằm nâng cao hiệu quả của việc giáo dục đạo đức cho sinh viên các trường công an

nhân dân trong điều kiện nền kinh tế thị trường (KTTT) định hướng xã hội chủ nghĩa (XHCN) ở Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

2. Nội dung

2.1. Đôi nét về KTTT và KTTT định hướng XHCN ở Việt Nam. KTTT là một giai đoạn phát triển tất yếu của lịch sử mà bất cứ nền kinh tế nào cũng phải trải qua để đạt tới nấc thang cao hơn trên con đường phát triển. Bản chất của nền KTTT là sở hữu tư nhân, tuân thủ theo quy luật cung cầu, quy luật giá cả, quy luật cạnh tranh. Trong nền KTTT, một số giá trị mới về đạo đức có thể được tiếp thu và được chấp nhận, ngược lại một số giá trị cũ không còn phù hợp sẽ bị đào thải, loại bỏ. KTTT định hướng XHCN được Đại hội Đảng XII của Đảng Cộng sản Việt Nam năm 2016 chỉ rõ: là một kiểu tổ chức kinh tế vừa tuân theo những quy luật của KTTT vừa dựa trên cơ sở và được dẫn dắt, chi phối bởi các nguyên tắc và bản chất của chủ nghĩa xã hội, thể hiện trên cả ba mặt sở hữu, tổ chức quản lý và phân phối... Cũng như nền KTTT, nền KTTT định hướng XHCN cũng chịu sự tác động của quy luật cung cầu, quy luật giá cả và quy luật cạnh tranh và còn chịu sự quản lý, tác động của nhà nước XHCN trên nền tảng tinh thần thượng tôn luật pháp, "đĩ công vi thượng" và phát huy những giá trị đạo đức và truyền thống tương trợ, giúp đỡ lẫn nhau "lá lành đùm lá rách" nhằm hạn chế những khuyết tật, phòng tránh và giảm thiểu những tác động mặt trái của

* Phòng PA81 Công an Hải Phòng

KTTT, gây ra những bất công xã hội, nhất là phân hóa giàu nghèo gay gắt, phân hóa giai cấp, sự suy đồi các giá trị đạo đức và cả những tổn hại về môi trường, văn hóa...

2.2. Tác động của KTTT đến đạo đức, lối sống. KTTT nói chung, KTTT định hướng XHCN nói riêng đều phản ánh trình độ phát triển trong giai đoạn lịch sử nhất định của văn minh nhân loại. Nền KTTT sẽ sinh ra những con người với tính cách, suy nghĩ, tư duy, văn hóa, đạo đức... phù hợp; và ngược lại, con người cùng với trí tuệ, văn hóa, lao động sáng tạo của mình sẽ tác động thúc đẩy nền KTTT phát triển, qua đó từng bước làm hoàn thiện chính bản thân mình, hoàn thiện tri thức khoa học, văn hóa, đạo đức... Con người trong điều kiện nền KTTT định hướng XHCN có mối quan hệ rộng hơn, phức tạp hơn và khác hẳn so với mối quan hệ xã hội thuần túy trước nó. Các quy tắc đạo đức xã hội phổ biến ở các xã hội trước nó dần trở nên ít hiệu lực, một nền đạo đức mới dần hình thành, phù hợp, nhằm hướng dẫn, điều chỉnh hành vi con người trong mối quan hệ mới. Nền KTTT định hướng XHCN ở Việt Nam hiện nay bước đầu hình thành và dần bộc lộ lên một số xu hướng đạo đức căn bản sau:

- *Đón nhận có chủ đích tính tích cực*, vừa hợp tác, hội nhập vừa đấu tranh, chọn lọc, từng bước hoàn thiện nhân cách tự chủ, tự lập, rèn luyện ý thức lao động, bản lĩnh, năng động, sáng tạo và thích nghi trong điều kiện nền KTTT định hướng XHCN. Từng bước xây dựng nền đạo đức mới phù hợp mà biểu hiện cụ thể là mình vì mọi người, có lương tâm và trách nhiệm, lao động tự giác sáng tạo, có tinh thần quốc tế vô sản, tinh thần yêu nước nồng nàn, đoàn kết yêu thương nhau, thái độ tôn trọng và chăm sóc lẫn nhau, nhằm đảm bảo cho mỗi cá nhân, thành viên phát triển cao nhất thể chất và tinh thần, sáng tạo và văn hóa phục vụ những lợi ích xã hội... "Đạo đức cách mạng không phải từ trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong".

- *Tiếp nhận thụ động tính tiêu cực*, chưa hoàn thiện về thể chế của nền KTTT và KTTT định hướng XHCN, mà thực chất đây là cuộc đấu tranh giai cấp, giữa hai con đường chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản, giữa phát triển đổi mới với bảo thủ, giữa lương tâm và trách nhiệm, giữa bất công và

công bằng, giữa đạo đức truyền thống và giá trị vật chất kinh tế "tiền trao, cháo múc"; giữa lợi ích tập thể cao cả với cá nhân chủ nghĩa, ích kỷ; giữa vị kỷ và tương ái, giữa thiện và ác; giữa truyền thống và phi truyền thống...

Những xu hướng đạo đức mới này tác động lên tất cả mọi mặt của đời sống xã hội. Lực lượng công an cũng không nằm ngoài tác động của các xu hướng đó. Muốn nâng cao Đạo đức và xây dựng nhân cách người cán bộ chiến sĩ Công an nhân dân (CAND) trong điều kiện KTTT định hướng XHCN ở Việt Nam hiện nay, trước hết, phải xây dựng cho được mối quan hệ giữa người cán bộ chiến sĩ CAND với xã hội cũng như với chính bản thân mình, biểu hiện cụ thể trong ba mối quan hệ: Đối với bản thân, đối với xã hội và đối với công việc.

2.3. Đôi nét về thực trạng giáo dục đạo đức ở các trường CAND trong nền KTTT hiện nay. Trong điều kiện nền KTTT định hướng XHCN, các trường CAND đã đào tạo đội ngũ cán bộ chiến sĩ công an ngày càng trưởng thành, vững mạnh.

KTTT định hướng XHCN có những tác động tích cực đối với việc đào tạo học viên các trường CAND hiện nay.

KTTT tăng cường rèn luyện bản lĩnh học viên công an vì đặt ra cho học viên nhiều thử thách. Nhà báo Trần Bạch Đằng khi nghĩ về nghề công an đã viết: Chọn nghề công an tức là chọn trách nhiệm, chọn phần gian khổ trong sự nghiệp xây dựng đất nước, tức gắn chặt đời mình với nghĩa vụ. Chọn nghề công an tức là phải yêu và hơn cả yêu, phải đam mê... làm kinh tế còn có lợi ích thứ ba, làm công an chỉ có một lợi ích: Giữ bình yên cho mọi công dân.

KTTT rèn giũa cho học viên công an có ý thức về quyền làm chủ, hiểu về cuộc sống tự do và tiêu chí sống đẹp, xây dựng nếp sống năng động, cầu thị, luôn học hỏi vươn lên trong cạnh tranh lành mạnh.

Tuy nhiên, KTTT cũng có những tác động tiêu cực không nhỏ tới đạo đức học viên công an. Có thể kể đến một số tác động sau:

- Một bộ phận nhỏ học viên phai nhạt lí tưởng cách mạng, thiếu niềm tin, sa sút ý chí đấu tranh, thấy đúng không bảo vệ, thấy sai không đấu tranh, nói không đi đôi với làm, nhận thức chưa đúng về nhiệm vụ công tác công an trong tình hình mới.

- Còn một số học viên thiếu quan tâm đến đời sống chính trị - xã hội của đất nước, ngại học tập đường lối, chính sách của Đảng và Pháp luật của Nhà nước để nâng cao nhận thức chính trị, củng cố lí tưởng, niềm tin vào con đường đi lên XHCN.

- Một bộ phận còn tư tưởng “trung bình chủ nghĩa”, làm việc cầm chừng, kém nhiệt tình, say mê trong học tập...

Muốn giáo dục cho những học viên các trường CAND sau này trở thành những chiến sĩ công an có lòng yêu nước, dám xả thân vì dân, vì nước theo 6 điều Bác Hồ đã dạy, cần có những giải pháp nhất định, phù hợp với tình hình hiện nay.

2.4. Một số giải pháp cơ bản để nâng cao giáo dục đạo đức trong các trường CAND trong điều kiện KTTT định hướng XHCN:

- Xây dựng đội ngũ giảng viên CAND có bản lĩnh chính trị vững vàng, có văn hóa, có phẩm chất đạo đức, tư cách tốt, có trí tuệ, năng lực, giỏi về chuyên môn hay về phương pháp hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao, làm tấm gương cho các học viên noi theo. Trình độ, năng lực cống hiến của đội ngũ giảng viên CAND phải đi liền với sự yên tâm nghề nghiệp, chính sách đãi ngộ thỏa đáng cả về tinh thần và vật chất.

Đạo đức cách mạng không hình thành một cách tự phát, nó không phải “trên trời sa xuống” mà phải trải qua một quá trình tự giác tu dưỡng, rèn luyện rất công phu, bền bỉ. Chủ tịch Hồ Chí Minh ví đạo đức cách mạng như lúa non, phải vất vả bón chăm mới tốt tươi lên được, mới cho ta nhiều bông chắc mẩy; còn chủ nghĩa cá nhân, với tất cả những biểu hiện xấu xa của nó thì như cỏ dại, chẳng cần chăm sóc, bón phân cũng mọc nhanh, làm hỏng con người.

- Thường xuyên rèn luyện và quán triệt thực hiện nghiêm túc 6 điều Bác Hồ dạy CAND, là nhân tố “nội sinh” giúp cho mỗi học viên có sức đề kháng tốt trong đấu tranh với mọi tác động tiêu cực bên trong và bên ngoài ảnh hưởng không tốt đến uy tín, danh dự bản thân của ngành công an.

Trong bài nói chuyện tại trường Công an Trung cấp, khóa 2, năm 1951, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Làm công an không phải làm quan cách mạng” mà phải: “Lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ”.

- Tăng cường công tác quản lí học viên trên các mặt ý thức tổ chức kỉ luật, thực hiện công tác chuyên môn, năng lực hoạt động thực tiễn gắn với chấp hành nghiêm điều lệnh CAND, những điều cấm cản bộ

chiến sĩ công an không được làm, quy định 19 điều đảng viên không được làm...

- Học viên các trường công an nhân dân thường xuyên thực hiện nghiêm túc các cuộc vận động “*Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh - CAND vì nước quên thân vì dân phục vụ*”, “*CAND chấp hành nghiêm điều lệnh, xây dựng nếp sống văn hóa vì nhân dân phục vụ*” gắn với phong trào “*Vì an ninh Tổ quốc*” trở thành một phong trào thường xuyên, tạo sức lan tỏa rộng lớn trên phạm vi toàn quốc.

Trước những biến động phức tạp của tình hình thế giới và khu vực, trong nước, tình hình hoạt động của bọn tội phạm ngày càng phức tạp, nguy hiểm hơn; các tệ nạn xã hội, tai nạn giao thông, ô nhiễm môi trường còn nhiều diễn biến phức tạp... Các trường CAND đã có nhiều biện pháp quan trọng đổi mới hình thức giáo dục truyền thống, giáo dục gương người tốt việc tốt, mỗi ngày làm một việc tốt vì nhân dân để xây dựng, tăng cường tiềm lực, sức mạnh cho lực lượng CAND trong tương lai.

3. Kết luận

Ngày nay, với sự phát triển không ngừng của nền KTTT, các học viên CAND càng thấm thía những lời dạy của Bác Hồ, không ngừng phấn đấu, học tập làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. Thực hiện tốt 6 điều Bác Hồ dạy CAND gắn mục tiêu “*vì nhân dân phục vụ*” là một yêu cầu nghiêm túc, hết sức quan trọng góp phần xây dựng đội ngũ CAND chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, đáp ứng yêu cầu công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Công an (2011). *Tổng kết lịch sử công tác bảo vệ chính trị công an nhân dân*. NXB Công an nhân dân.
- [2] Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương (2007). *Một số lời dạy và mẫu chuyện về tấm gương đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương (2007). *Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] Cục Chính trị - Bộ Công an (2006). *Đạo đức nghề nghiệp trong hoạt động của lực lượng Cảnh sát nhân dân*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [5] Trần Bạch Đằng (2003). *Thanh kiếm và lá chắn*. NXB TP. Hồ Chí Minh